

פרוטוקול מס' 151

מישיבת ועדת הכלכלה

יום שני, א' באב התשנ"ז (4 באוגוסט 1997), שעה 12:40

נוכחים:

חברי הוועדה:

אברהם יחזקאל - היו"ר
נסים דהן

מזמנים:

- ראש אגף מים ונחלים, המשרד לאיכות הסביבה	ישעיהו בר אור
- יועצת משפטית, המשרד לאיכות הסביבה	עו"ד רות רוטנברג
- מתמחה בלשכה המשפטית, המשרד לאיכות הסביבה	ליאור אריאלי
- אגף מים ונחלים, המשרד לאיכות הסביבה	ברוך ובר
- יועץ משפטי, המשרד לתשתיות לאומיות	עו"ד זאב אפיק
- יועץ וחקיקה, משרד המשפטים	עו"ד חגית הורנשטיין
- יועצת משפטית, בציבות המים	אורה תמיר
- איכות הסביבה, התאחדות התעשיינים	לימור לסטיגזון
- מזכיר ארגוני, התאחדות בעלי המלאכה והתעשייה	אלי טובולסקי
- החברה להגנת הטבע	בלהה גבעון
- "חיים וסביבה"	ציפי רון
- יו"ר הוועדה לאיכות הסביבה, לשכת עורכי-הדין	עו"ד צבי לוינסון

היועצת המשפטית: אתי בודלר

מ"מ מנהלת הוועדה: וילמה מאור

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (בריכות אידוי ואגירה), התשנ"ז-1997.

תקנות המים (מניעת זיהום מים) (בריקת איזוי ואגירה), התשנ"ז-1997

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מבקש שתאמרו מספר מילים על התקנות ברמה כללית.

ברוך ובר:

אני עומד מאחורי התקנות האלה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

נתחיל בקריאת התקנות. אני מקווה שבסיום אותן עד שעה 13:10.

רות רוטנברג:

"בתוקף סמכויותי לפי סעיף 20(א)(1) ו-2 לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן - חוק המים), ולפי סעיף 7 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 (להלן - חוק למניעת מפגעים), ולאחר התייעצות עם מועצת המים ושר הבריאות, ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

תקנה 1 - הגדרות

"בתקנות אלה -

"בריקה" - בריכת איזוי או בריכת אגירה;

"בריקת אגירה" - בריכה, בנפח העולה על 10 מטרים מעוקבים, החפורה בקרקע והמכילה שפכים, תמלחות, חומר נוזלי המכיל חומר מסוכן, או חומר מוצק הנמס במים והמכיל חומרי מסוכן, למעט דלק ומוצרייו;

"בריקת איזוי" - בריכה המשמשת או המיועדת לשמש לסילוק שפכים.

"דליפה" - דליפת שפכים או נוזלים מבריכה או ממערכת הזרמה לבריכה, למעט דליפה בכמות זניחה במהלך תפעול שוטף;

נסים דהו:

מה הכמות של "דליפה זניחה"? בדלק ראינו שעד 1,000 ליטר לא צריך לדווח, זה זניח. כמה פה זה "דליפה זניחה"?

ברוך ובר:

אנחנו מלכתחילה לא הגדרנו את זה. אנחנו מדברים על תחום רחב מאוד של שפכים. יש שפכים שבהם החומר הוא מאוד מסוכן, לדוגמה פנול. ליטר אחד של פנול יכול לפסול 1,000 מטר קוב מי שתיח, לפי לוחות של משרד הבריאות. מאחר ואנחנו לא יודעים באיזה סוג חומרים מדובר, מדובר על תעשייה רחבה מאוד, או החלטנו לא להגדיר כמות אלא לומר "כמות זניחה", וזה לפי העניין, כל מיקרה לפי גסיבותיו. זאת היתה בקשה מפורשת של התאחדות התעשיינים ונענינו לבקשה.

רות רוטנברג:

"הממונה" - מי שהשר לאיכות הסביבה מינהו לממונה לעניין תקנות אלה;

"חומר מסוכן" - כמשמעותו בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993.

"מפעיל" - כל אחד מאלה:

(א) בעל רשיון עסק לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן - חוק רישוי עסקים), שבתחומי עסקו מצויה בריכה;

(ב) מי שבבעלותו, בהשגחתו או בפיקוחו פועלת בריכה;

נסים זהו:

מה עם רשות מקומית?

ברוך ובר:

מדובר פה על שפכים תעשייתיים ולא על שפכים עירוניים.

נסים זהו:

ואם לעירייה יש מחסן שבו יש שפכים תעשייתיים, שפכי דלקים, שמנים וכדומה?

ברוך ובר:

התקנות האלה לא חלות על שמנים ודלקים.

נסים זהו:

מה עם רשות מקומית? האם היא מחוץ לתקנה?

רות רוטנברג:

היא כלולה בפנים. אם בבעלותה או בהשגחתה פועלת בריכת אידוי כזאת, או בריכת אגירה, אז היא המפעיל. לצורך העניין הזה היא כמו אדם.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אין כאן גניעה למעמד הסטטוטורי של הרשות אלא לסוגייה שקשורה בויהום המים שם.

רות רוטנברג:

למשל רשות סטטוטורית יכולה להיות רשות הנמלים. גם אם היא תאגיד סטטוטורי - אם היא מפעילה בריכה כזאת אז זה יחול עליה.

"מקור מים" - כהגדרתו בסעיף 20 לחוק המים;

"שפכים" - פסולת תעשייתית המורחקת בהזרמה, לרבות תמלחות, שמקורה במקום בו עושים מלאכה, מייצרים או מאחסנים מוצרים וחומרים, או בעסק טעון רישוי כמשמעותו בחוק רישוי עסקים.

בלהה גבעון:

אני חושבת שהמטרה של התקנות האלה להקפיץ אותנו למעלה, לעלות רמה בנושאים סביבתיים. לדעתי אנחנו בעצם נשארים באותה דרגה. זה ההבדל בין אדם חכם לבין אדם פיקח. למשל אחת הבעיות ברמת חובב זה הנושא של אידוי החומרים הרעילים והמסוכנים. אני חושבת שאם אנחנו רוצים לקפוץ כיתה, אנחנו צריכים למנוע את הנושא של בריכות אידוי של חומרים כימיים מסוכנים ורעילים שיש בהם סכנה לבני אדם.

רות רוטנברג:

אנחנו כעת בסעיף ההגדרות. עוד לא הגענו להמשך.

בלהה גבעוני:

בכלל צריך לרדת מהנושא של בריכת אגירה. אסור לעשות בריכות אגירה של חומרים נדיפים רעילים. אנחנו לא מדברים רק על חלחול למי התהום אלא גם על האוויר. צריך לשנות את זה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

הטענה שלך היא כבר טענה עקרונית שקשורה לחקיקה ולא לתקנות.

רות רוטנברג:

ובוודאי היא לא קשורה להגדרות. אז בואו נראה מה כתוב פה.

חגית הורנשטיין:

זה גם מכוח חוק המים.

רות רוטנברג:

אנחנו מתייחסים לטענה שהעלית על-ידי זה שאנחנו מגבילים חלק מהדברים בעת הקמת בריכה חדשה והפעלתה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 1 אושרה.

רות רוטנברג:

תקנה 2 - הקמת בריכה חדשה והפעלתה

"(א) המקום בריכה יקימה, רק לאחר שהוכח, להנחת דעתו של הממונה, כי לא קיימת חלופה זמינה, ישימה מבחינה כלכלית ובלתי מזיקה מבחינה סביבתית, לטיפול בשפכים או לסילוקם, ובידו המידע הבא:

(1) חתך גיאולוגי של מקום הבריכה, פרטים על קידוחי מים ברדיוס של שלושה קילומטרים ממנה ופרטים על מפלסי מי תהום ברדיוס זה;"

גסים זהן:

למי צריך להיות כל המידע הזה? למי שמקים או לממונה?

רות רוטנברג:

מי שמקים. המקום צריך לדעת מה המשמעות של מה שהוא הולך להקים.

ברוך ובר:

למעשה הנוסח הקודם של התקנות האלה זיבר על כך שהממונה יאשר כל בריכת אידוי. לכך התנגד משרד המשפטים. במהלך השנים האחרונות מצאנו מיכרזים להקמת בריכות אידוי ולמקומים לא היה שום מושג מה סכנתו הרכה של הדבר הזה. הפשרה שהגענו אליה היא לומר: רבותי, אם אתם רוצים להקים בריכה, קודם כל תדעו כמה המצב הזה רגיש ואתם צריכים להיות ערוכים למלא כבר עכשיו אחר דברים מסויימים כדי להגן על מי התהום. כדי להגן, כדי לשקם, המקום חייב בראש ובראשונה לדעת מה הסכנה שנעשית לסביבה.

את התמונה הזאת צילמתי לפני מספר חודשים באיזור התעשייה ברקן. זמן ההגעה מפה למי תהום הוא 8 שעות. אני משוכנע שאם המקום היה יודע כמה הדבר הזה מסכן את מי השתיה של ישראל, של גוש דן, הוא היה מקפיד יותר על מה שקורה בבריכה הזאת. לכן אנחנו דרשנו ועמדנו על כך שלפחות תהיה אזהרה. אם לא יהיה חיוב לקבל את אישורנו מראש, מאחר שמשרד המשפטים התנגד לכך, לפחות שהוא יידע מה פירושו של דבר להקים בריכת איזוי באותו מקום.

נסים דהן:

כשאדם או מיפעל רוצה להקים בריכה, שיעשה סקרים גיאולוגיים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מציע שאתה תתייחס לשאלות של חבר הכנסת דהן. אני מציע שנצטמצם בדברים כי המטרה שלי היא להעביר את זה היום.

נסים דהן:

כשהדרישות הן על-פי הממונה, לממונה יש את הכלים לבדוק שלא קיימת חלופה אחרת זמינה וישימה מבחינה כלכלית. יש פה גם שאלה אחרת, כי "ישימה מבחינה כלכלית" זה הרי פונקציה של כסף. אין דבר כזה שלא זמינה מבחינה כלכלית. השאלה אם זה משתלם כלכלית למיפעל שרוצה להקים את זה.

בלהה גבעון:

מי יקבע את זה?

אתי בנדלר:

זאת בדיוק השאלה שהפניתי בכתב עכשיו למר ובר.

נסים דהן:

זאת השאלה, האם אנחנו יכולים להטיל אינסוף דרישות על מיפעל או שיש איזה גבול בין ההשקעה לכדאיות.

רות רוטנברג:

"ישים מבחינה כלכלית" זה אומר שני דברים. מצד אחד זה אומר שזה ניתן לביצוע בעלות סבירה. לא שיש מכשיר אחד כזה בעולם והוא עולה מיליון דולר אלא שזה משהו שניתן לרכוש אותו ומבחינה כלכלית אפשר לעמוד בו בעלות סבירה; ומצד שני זה לא מצב שכל מי שהולך להקים דבר כזה יתלונן שזה יעלה לו כסף. בוודאי שזה יעלה כסף, אבל ברמה סבירה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אני מציע שאת המשפט "ישימה מבחינה כלכלית ובלתי מזיקה מבחינה סביבתית" תמחקו ותשאירו את זה: "להבנת דעתו של הממונה". אני מבין שהוא ישקול גם את השיקול הכלכלי בעניין הזה.

אתי בנדלר:

אני חושבת שצריך להציב את גבולות שיקול הדעת של הממונה בחקיקה. לכן שוחחתי עם גברת רוטנברג כרגע.

ברוך ובר:

המונה הזה הועתק מתקנות אחרות שתוקנו לאחרונה במדינת ישראל, תקנות למניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים. זה מושג ידוע שכולם משתמשים בו, גם בתקנות המקבילות האמריקאיות. זו פשוט חזרה על תקנות קיימות.

חגיית הורבשטיין:

זה פשוט עניין של איזון אינטרסים.

ציפי רון:

יש כאן בעיה. יכולים להסתמך על התקנות האלה ולרצות בכל מחיר להתקין בריכה לאידוי גם במקום שאי אפשר ואז זה יצמצם את האפשרות למצוא פיתרון אחר. יכולים לפרש את הסעיף הזה בכך שאם אין שום אפשרות אחרת אז זה הפיתרון הזמין ואז למקם את זה גם במקום שהוא גרוע מאוד מבחינה סביבתית. השאלה איך מצמצים את האפשרות הזאת.

היו"ר אברהם יחזקאל:

לכן הוסיפו "בלתי מזיקה מבחינה סביבתית".

ציפי רון:

"בלתי מזיקה" זה מאוד כללי, ובייחוד אם זה בעניין כלכלי, זה פתוח לפרשנויות. את הסעיף הזה כדאי לצמצם בצורה כזאת שהפרשנות תהיה מינימלית לגמרי.

בסים זהו:

וגם מטילים על המיפעל, או מי שרוצה לבנות את הבריכה הזאת, להשיג מידע על צרכים גיאולוגיים בקוטר של 3 קילומטר, תיעוד מי הקרקע עד למיפלט מי התהום.

ברוך ובר:

המידע הזה קיים וזמין לציבור במכון הגיאולוגי והוא מאוד קל להשגה.

צבי לוינסון:

מי שייפנה לחקיקה לגבי שפכים בגרמניה ובארצות-הברית ימצא שם הנחיות ברורות מה הפירוש של "ישימה מבחינה כלכלית". אני חושב שאפשר לבדוק את זה בחקיקה שם. אני חושב שצריך להגביל את שיקול הדעת של הממונה. אפשר לקחת דוגמאות, לא חסרות דוגמאות באירופה.

ברוך ובר:

אני עובד באופן שוטף עם תקנות אחרות, עם תקנות מניעת זיהום ים, שלפי דעתי הוא פחות חמור מאשר זיהום מקורות מים בישראל. זה נעשה בצורה שוטפת. עד היום קיבלו 80 מיפעלים היתר על-פי B.A.T. היו הרבה מאוד טענות אולם מעולם לא נשמעו טענות על כך שהמשרד דורש זברים שאינם סבירים. כל B.A.T. כזה שאנחנו דורשים בבריכות אידוי הוא קיים ותקף, חי ונושם במדינת ישראל והוא עובד כשורה. אני חושב שכל דבר אחר עשוי לסרב את המערכת.

אתי בנדלר:

הראתה לי גברת רוטנברג כרגע את תקנות למניעת זיהום המים ממקורות יבשתיים, התש"ן-1990, שאושרו על-ידי ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. שם מופיעה הגדרה של "האמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים" זה מוגדר כ-"הטכנולוגיה העכשווית הזמינה הטובה ביותר הקיימת למניעת זיהום הנמצאת בשימוש והישימה מבחינה כלכלית". התחלתי לכתוב לגברת רוטנברג שאם הנוסח הזה היה בא לראשונה לוועדת הכלכלה הייתי מתנגדת לו נמרצות. אבל עכשיו, מאחר ונוסח כזה כבר קיים בתקנות אחרות, בגלל הנושא של אחידות החקיקה, אני מאוד מהססת להכניס בו שינויים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

כלומר יש לנו גם בעיה של אחידות כאן ולכן אני מציע שנמשיך הלאה.

רות רוטנברג:

זה גם נוסח מאוד מקובל בעולם.

"(1) חתך גיאולוגי של מקום הבריכה, פרטים על קידוחי מים ברדיוס של שלושה קילומטרים ממנה ופרטים על מפלסי מי תהום ברדיוס זה;"

נסיים זהו:

אני מציע שיובהר שמדובר על קידוחי מים ברדיוס של 3 קילומטר קיימים, ולא מתוכננים.

רות רוטנברג:

בהחלט. "פרטים על קידוחי מים קיימים ברדיוס של שלושה קילומטרים ממנה ופרטים על מפלסי מי תהום ברדיוס זה;"

"(2) תיאור סוג הקרקע עד למפלס מי התהום או עד לשכבה אטימה, כולל נתוני מוליכות הידראולית בתחום זה;

(3) תיאור הניקוז העילי והתת-קרקעי במקום הבריכה.

(ב) המקום בריכה או המפעילה, יקימה ויפעילה באופן שאינו גורם או עלול לגרום לזיהום מקור מים, או לזיהום אויר או לריח בלתי סביר כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים."

בלהה גבעון:

זה לא מניח את דעתנו.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תגישו השגות בכתב.

נסיים זהו:

בתקנה 2(א)1) הכוונה היא לרדיוס אווירי או קרקעי? ואם זה הר? אז זה רדיוס אווירי. זה הבדל גדול.

אתי בנדלר:

אתם אומרים: "רדיוס אופקי של 3 קילומטרים". צריך לכתוב את זה, כי אחרת זה יהיה 3 קילומטרים גיאוגרפית.

בלהה גבעון:

בתקנה 2(ב) הניסוח הוא כללי. אני חושבת שצריך להימנע משפיכת חומרים רעילים, נקודה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

מה שאת אומרת מאוד נכון, אבל מה בעשה?

בלהה גבעון:

צריך לחשוב על הבושא.

היו"ר אברהם יחזקאל:

לחשוב, אבל לא באמצעות התקנות האלה. את עכשיו עוסקת בסוגייה עקרונית, שהיא נכונה, אנב, אני בדעתך. צריך

לטפל בזה באמצעות חקיקה ראשית.

בלהה גבעון:

הכדור אצלך.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 2 מאושרת.

רות רוטנברג:

תקנה 3 - תוצאות לעניין הקמת בריכה

"(א) המקום בריכה או המפעילה יקיים כל אלה:

- (1) קרקעית הבריכה ודפנותיה נאטמו באיטום כפול, ובין שתי שכבות האיטום קיימת מערכת ניקוז לשוחות ביקורת, המאפשרת ניטור שוטף של דליפה בין שתי שכבות האיטום;
- (2) שכבת האיטום עשויה מחומר עמיד בפני סוגי השפכים שיוזרמו לבריכה ובפני קרינת שמש ופגעי אקלים;
- (3) יעילות האיטום נבדקה באמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר, לפני הפעלת הבריכה ובמהלך התקנת האיטום;
- (4) הותקנו אמצעים הדרושים לניטור דליפות מהבריכה, וכן אמצעים לאחזקת הבריכה והפעלתה התקינה, למניעת זיהום מקורות מים;
- (5) גפח הבריכה ימנע גלישת נוזלים בשל מילוי יתר, לרבות בעת ירידת גשמים; נתוני ירידת הגשמים יחושבו, לענין זה, לפי כמות הגשמים המרבית בחמישים השנים האחרונות;
- (6) אופן הקמת הבריכה מאפשר פינוי מישקעים בעת הצורך, ללא פגיעה באטימותה;
- (7) הותקנו אמצעים למניעת זרימת נגר עילי או חזירת מי תהום לבריכה;
- (8) הבריכה מגודרת, ואחזקתה והפעלתה נעשים בתנאי בטיחות באותים למניעת סכנה לבני אדם, כולל התקנת שלטי אזהרה;
- (9) הוכנו נהלים לניטור ולבקרה מפני דליפות, לטיפול במקרה של דליפה ולשיקום קרקע ומקורות מים שזוהמו כתוצאה מדליפה;"

אתי בנדלר:

בפיסקה (3) האם אין צורך, כשאתם אומרים: "יעילות האיטום נבדקה באמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר", להוסיף את המילה "הזמינים"?

רות רוטנברג:

Best available technologies כולל את הזמינים כבר.

אתי בנדלר:

מכוח מה?

נסים דהן:

זה מוציא את העוקץ מ"הטובים ביותר" ברגע שאת כותבת "הזמינים". מה זה "זמינים"? אם זה נמצא באמריקה האם זה בחשב זמין?

אתי בנדלר:

כן, אם אפשר לרכוש את זה בעלות סביר אז כן.

נסים דהן:

"זמין" זה מה שנמצא במחסן שלי.

רות רוטנברג:

אני מציעה לאמץ את ההגדרה הזאת של "האמצעים הטכנולוגיים הטובים ביותר הקיימים" ואנחנו נכלול אותה פה.

אתי בנדלר:

אם תעתיקו את ההגדרה שקיימת בתקנות ההן אז זה יהיה בסדר.

אלי טובלסקי:

זה דומה ל"ישימה מבחינה כלכלית".

נסים דהן:

מה זה זמין?

רות רוטנברג:

"זמין" - שזה לא איזה פטנט במקום אחד בעולם.

נסים דהן:

אבל אני צריך לחכות 24 שעות עד שהמטוס יגיע מארצות-הברית כשאני יכול לעשות את זה היום.

רות רוטנברג:

אולי נוסף פה "הטובים ביותר הקיימים והנמצאים בשימוש וישימים מבחינה כלכלית".

בלהה גבעון:

אולי יש דגמים חדשים כאלה?

ציפי רון:

מה זה "ישים מבחינה כלכלית"? למה להוסיף כאן את מה שאין ברגע? ה"ישים מבחינה כלכלית" - אני מסתכלת על זה מנקודת ראות השמירה על איכות הסביבה. זה פותח פתח להתחמקות משום שאז יזם יבוא וייגיד: אתם דורשים ממני משהו שהוא לא ישים מבחינה כלכלית. ישנה טכנולוגיה מאוד מתקדמת אבל היא כל-כך יקרה שאני מבקש לפטור אותי ממנה. למה לנו כאן להכניס את המילים האלה כשהן אינן ולפתוח פתח מילוט למי שצריך להשקיע הרבה כסף לשמירה על הסביבה? הוא בוודאי שלא יתנדב לעשות את זה אם יש לו פתח מילוט.

אתי בנדלר:

מצד שני, כפי שאמר היושב-ראש קודם, את לא יכולה באמצעות התקנות האלה להכניס הוראות שלא יאפשרו בפועל הקמת בריכות חדשות או הפעלתן של בריכות קיימות. זה באמת מחייב חקיקה ראשית. כאן את יכולה להכניס את כל ההוראות הסבירות להבטחת איכות הסביבה. אם קיים באיזשהו מקום פטנט חדש, שעלותו היא אדירה, שיכול לבדוק יעילות איטום, את לא יכולה להטיל את החובה להשתמש באותו מכשיר בהזדמנות חגיגית זו של התקנות האלה. יש כאן עניין של איזון אינטרסים.

רות רוטנברג:

"(ב) נוסף על האמור בתקנת משנה (א), המקים בריכת אידוי ימלא גם אחר אחד מאלה -

(1) הבריכה תהיה מורכבת משתי יחידות אידוי לפחות, באופן שיחידה אחת תאפשר קליטת שפכים בזמן שביחידת אידוי אחרת מתבצע אידוי השפכים ושיקוע מישקעים לצורך סילוקם;

(2) הבריכה תהיה בנויה באופן אחר המאפשר סילוק מישקעים ממנה."

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 3 מאושרת.

תקנה 4 - ניקוי מישקעים מבריכת אידוי

"(א) מפעיל בריכת אידוי יגקה את המישקעים שהצטברו בה, בהגיע גובהם לשליש מעומק הבריכה או ארבע שנים אחרי מועד הקמתה או אחרי מועד הניקוי האחרון, הכל לפי המוקדם שביניהם.

(ב) ניקוי המישקעים יבוצע באופן שאינו פוגע או עלול לפגוע בשכבת האיטום; בגמר הניקוי, יבצע המפעיל בדיקה שתוודא כי איטום הבריכה לא נפגע בזמן פעולת הניקוי.

(ג) מפעיל יפנה ויסלק את המישקעים בהתאם להוראות כל דין לענין אופן סילוק משקעים.

(ד) מפעיל בריכת אידוי רשאי לא לנקותה ממישקעים שהצטברו בה או לנקותה במועדים שונים מאלה שנקבעו בתקנת משנה (א), אם הדבר לא יגרום לסכנה של גלישת שפכים מהבריכה ואם הוכח, להנחת דעתו של הממונה, כי השארת המישקעים בבריכה לא תגדיל את הסכנה לזיהום מקורות מים או שניקוי הבריכה עלול לסכן מקורות מים."

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 4 אושרה.

רות רוטנברג:

תקנה 5 - הפעלת בריכה קיימת

"המפעיל בריכה קיימת יפעילה באופן שאינו גורם או עלול לגרום לזיהום מקור מים, או לזיהום אויר או לריח בלתי סביר כמשמעותם בחוק למניעת מפגעים, ולהנחת דעתו של הממונה."

נסים דהן:

זיהום אויר וזיהום ריח - עד איזה מרחק?

רות רוטנברג:

בחוק מניעת מפגעים כתוב שלא יגרום אדם לריח בלתי סביר או לזיהום אויר שעלול לגרום להפרעה לעוברים

ועדת הכלכלה (151)

04.08.97

ושבים או למצויים בקרבת מקום. יש הגדרה ואני יכולה לקרוא אותה. יש תקנים שאנחנו גם מוסיפים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 5 אושרה.

רות רוטנברג:

תקנה 6 - בקיטת אמצעים בארבע דליפה

"ארעה דליפה מבריכה או קיים חשש כי ארעה או עלולה לקרות דליפה מבריכה -

(1) ינקוט המפעיל בכל האמצעים הדרושים למניעתה או להפסקתה לאלתר, לפי הענין;

(2) ידווח המפעיל לממונה על הדליפה ועל האמצעים שנקט כאמור."

אתי בגדלר:

תוך כמה זמן?

רות רוטנברג:

תוך זמן סביר. צריך לכתוב את זה.

אתי בגדלר:

אולי תשקלו להפריד את זה. קודם כל שהוא צריך לדווח לממונה על הדליפה, וזה מייד או תוך 48 שעות, אינני יודעת מה; ואחרי פרק זמן הוא גם צריך לדווח על האמצעים שהוא נקט.

רות רוטנברג:

אין צורך בשני דיווחים: "תוך זמן סביר" לאחר שגמר לטפל בזה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

זה לא מקובל עלינו.

רות רוטנברג:

"תוך שבוע"?

ברוך ובר:

אם רוצים אחידות אז צריך לקבוע "תוך 48 שעות".

בלהה גבעוני:

ופה עם חומרים מסוכנים בקרקע מזהמת גם מבקשים לפנות במהירות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

נקבע - "תוך 48 שעות".

ועדת הכלכלה (151)

04.08.97

אתי בנדלר:

ממתי?

רות רוטנברג:

ממועד נקיטת האמצעים כאמור.

בלהה גבעון:

למה לא מרגע אירוע הדליפה של חומר מסוכן?

ישעיהו בר-אור:

אני מקבל את ההערה הזאת. למרות שדלק הוא יותר מסוכן, אני חושב שההערה הזאת נכונה ואני מציע לקבל אותה.

ברוך ובר:

אנחנו נוסיף הערה ש"כל דליפה המכילה חומרים מסוכנים תפונה או תטופל בדומה להוראות לגבי תחנות הדלק".

גסים דהן:

ההגדרה של "חומרים מסוכנים" בחוק אחר כוללת כמעט כל דבר.

רות רוטנברג:

יש לזה רשימות מפורטות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אז אתם תוסיפו את זה בהתאם לרשימה. זה אושר, כפוף לשני התיקונים: 48 שעות ממועד גילוי הדליפה ו...

חגית הורנשטיין:

אני תוהה האם זה לא מכביד מידי מבחינה כלכלית? צריך לאזן בין האינטרסים השונים. אני מזכרת על הסילוק.

רות רוטנברג:

להוסיף את התקנה, אני רוצה שיהיה ברור לפרוטוקול, "טיפול באתר מזוהם - זוהמה קרקע עקב דליפה כאמור יטפל המפעיל בקרקע שזוהמה באחת או יותר משיטות אלה: (1) סילוק מיידי של שכבת הקרקע שזוהמה לאתר הפסולת, שאישר הממונה; (2) טיפול ביולוגי בקרקע; (3) שיטה אחרת, במקרה ... (וכאן אנחנו נצטרך להתאים)".

ישעיהו בר-אור:

זה למעשה כמעט זהה.

ברוך ובר:

אנחנו נוסיף שהכוונה היא לדליפה המכילה חומרים מסוכנים ושלא מדובר על תמלחת.

אתי בנדלר:

כן, "דליפה המכילה חומרים מסוכנים תטופל ...".

בלהה גבעון:

יש לי הערה אחת לגבי ניתור האוויר. יש פה ניתור מים ואין פה ניתור אוויר. חבל מאוד שזה לא יכנס.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אבל זה לא "תקנות איכות הסביבה" אלא תקנות המים. זו גם לא ועדת הפנים ואיכות הסביבה. אני עושה את המיטב לקבל את ההערות שלכם, אתם חלק אינטגרלי משיבת הוועדה ובכוונתי להמשיך את העניין. אבל פה את מבקשת להכניס דבר שלא קשור לעניין. פה מדובר על נושא מים וניתור.

תקנה 6 אושרה, כפוף לתיקונים.

רות רוטנברג:

תקנה 7 - השבתת בריכה

"מפעיל המבקש להשבית בריכה, יעשה כל אלה -

(1) יפנה את המישקעים שהצטברו בריכה בהתאם להוראות תקנה 4;

(2) יבצע בדיקות מים בקרבת הבריכה לפי הנחיות הממונה;

(3) ישקם את מקום הבריכה."

גסים זהו:

אני לא מבין בשביל מה צריך את (2). לפני שהקימו הרי עשו את הבדיקה ועשו סקר גיאולוגי בטווח של 3 קילומטרים שאין בו דליפה. בניח שהוא החליט להשבית, לסגור את המיפעל. מדוע הוא צריך לעשות בדיקות מים?

ברוך ובר:

בריכות אידוי כאלה יכולות להיות קיימות 20, 30 ואף 40 שנים. במשך תקופה כל-כך ארוכה יש בלאי, הניסיון בעולם מלמד שאחרי 10 שנים בערך. אנחנו חוששים שאחרי פרק זמן מסויים ימצא זיהום, למרות שכבות ההגנה. לכן אנחנו מבקשים בדיקה.

גסים זהו:

תעשה בדיקה כל שבועיים, כל שנתיים, כל 10 שנים, אבל למה דווקא השבית את הבריכה? הוא הולך לסגור את הבריכה ועכשיו אומרים לו: תבדוק מים, אחרי שהוא סגר את המיפעל. בניח שהוא יבדוק ויתברר שהמים מזוהמים. אז מה? הוא הרי כבר זיהם.

ברוך ובר:

קודם כל אני מבקש גידור מסביב לבריכה. אבל יש לי בעיה כי אם אני אעשה ניתור בזמן שהבריכה פועלת אני אהרוס את האישום.

גסים זהו:

תעשה בדיקה כל 2-3 שנים, אבל למה דווקא כשהוא סגר את העסק?

ציפי רון:

זה תלך מתהליך השיקום.

נסים זהו:

אם היית אומר שצריך לעשות בדיקה כל שנתיים, את זה אני מבין, למרות שלפני שבניתי אותה עשיתי סקר ובדקתי.

היו"ר אברהם יחזקאל:

אם זה חלק מתהליך השיקום או יש את פיסקה (3) - "ישקם את מקום הבריכה", ואפשר למחוק את פיסקה (2).

אתי בנדלר:

הם אומרים שלצורך שיקום הם צריכים לבצע בדיקות מים.

ברוך ובר:

השיקום כוונתו גם מבחינה גופית. אנחנו מבקשים 2 יריעות איטום ואיזה צינור כדי לבחון דליפות. אנחנו חושבים שדליפה תיתכן עקב חריגה מהצינורות האלה.

היו"ר אברהם יחזקאל:

למה דווקא בעת השבתת הבריכה, כשהכל מסתיים?

ברוך ובר:

כי אז כאשר אתה מקלף את כל היריעות אתה יכול לעשות בדיקה אמיתית מה קרה. הגיתור הוא ביתור עקיף.

צבי לוינסון:

ההוראות של שיקום אתרים שלפעילותם יש השלכה סביבתית הן מקובלות בכל העולם. בכל העולם כתוב במפורש איך יעשה השיקום וכיצד הוא יתבצע ואילו כאן המחוקק לא מתייחס לזה.

רות רוטנברג:

אני מציעה להוסיף בפיסקה (3) - "ישקם את מקום הבריכה לדגות דעתי של הממונה".

נסים זהו:

הוא יבקש ממנו שם גן ורדים.

אתי בנדלר:

האם בשום דין אין הוראות האמרות איך צריך לשקם מקום?

נסים זהו:

במחצבות אני יודע שיש הוראות כאלה.

אתי בנדלר:

אני שואלת לגבי בריכות.

צבי לוינסון:

אפשר להביא עשרות דוגמאות מכל העולם.

ועדת הכלכלה (151)

04.08.97

ישעיהו בר-אור:

נדמה לי שקשה מאוד להביא עשרות דוגמאות מכל העולם. יש בארצות-הברית פרוייקט לשיקום אתרים מזוהמים. אין שום הגחיות ספציפיות רחבות לגבי כל האתרים.

היו"ר אברהם יחזקאל:

מה זה "ישקם את המקום"? זה פתח גדול מאוד לפרשנות.

אתי בנדלר:

הוא יטען שהוא שיקם. מה תעשו?

ישעיהו בר-אור:

אני חושב שהמינוח "שיקום" הוא מטעה, כי הוא יכול לטעון שהוא שתל ורדים.

ברוך ובר:

אולי לומר: "יחזיר את המצב לקדמותו".

ציפי רון:

בית-ספר שדה חרמון יושב על אתר ששוקם, ששימש למי שופכין.

היו"ר אברהם יחזקאל:

צריך למצוא מילה אלטרנטיבית למילה "שיקום".

ישעיהו בר-אור:

במילה "שיקום" אנחנו מתכוונים שהוא יבנה קרקע שזוהמה, זו המשמעות הפרקטית.

נסים דהן:

הבנו את הבעיה. השאלה היא איזה אדריכל נוף יקבע. הרי לכל אחד יש גישה אחרת.

הערה:

או יקחו עורכי-דין שייחזלוטו ביניהם.

רות רוטנברג:

במקום המילה "ישקם" אולי כדאי לומר: "יבנה את מקום הבריכה שזוהם, אם זוהם, להבחנת זעתו, וימלא אותה בחומר אינרטי המתאים לסביבה".

ציפי רון:

אפשר להשאיר את המילה "שיקום". הכוונה היא גם לריפוי גופי.

אתי בנדלר:

אני לא בטוחה שאפשר להטיל חובה כזאת. מדברים על מילוי בחומר אנרטי.

ועדת הכלכלה (151)
04.08.97

רות רוטנברג:

"ינקה את מקום הבריכה ואת הקרקע שוהמה בקרבתה, וימלא את נפח הבריכה בחומר אנרטי המתאים לסביבה".

היו"ר אברהם יחזקאל:

לגבי המילה "שיקום" העיר עו"ד לוינסון ש"שיקום" זה דבר גורף. מצד שני אני בטוח שצריך להיות שיקום. אני מציע לכם להגדיר לנו יום אחד מה זה "שיקום" של אתר כזה. אולי באמת התקנה הבאה תדבר על "שיקום".

תקנה 7 אושרה, עם התיקון בפיסקה (3).

רות רוטנברג:

תקנה 8 - סייג לתחילה

"(א) תקנות אלה יחולו על -

(1) בריכת אידוי כמשמעותה בתקנות המים (מניעת זיהום מים) (שטיפת מתקני ריסוס), התשנ"א-1991."

בסים דהן:

למה?

חגית הורנשטיין:

כי יש שם דין מיוחד.

רות רוטנברג:

"(2) בריכה המשמשת למיחזור מים בתעשיית בטון, אן בתעשיית מחצבים ומחצבות, ובלבד שאין הצטברות של מלחים כלורידים, מלחים נתרניים או חומרים מסוכנים בתהליך מיחזור המים.

(ב) על בריכה הקיימת ביום תחילתן של תקנות אלה, לא יחולו הוראות תקנות 2, 3(א)-1, 7-1, ו-3(ב)."

זאב אפיק:

התקנות לא תואמו עם משרד התשתיות הלאומיות אבל אני בהחלט תומך בכך שייעבירו אותן. אני מבין שעל-פי הפרשנות של מר בר-אור זה לא חל על מתקני זלק. אני מבקש שהדבר הזה ייאמר במפורש או לפחות יוצהר בפרוטוקול שזו הפרשנות ושכך ינהגו בעתיד.

רות רוטנברג:

כתוב בהגדרה: "למעט דלק ומוצריו". אגתנו מצהירים לפרוטוקול שזו אכן הפרשנות.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 8 מאושרת.

רות רוטנברג:

תקנה 9 - שמירת דיגים

"תקנות אלה באות להוסיף על הוראות כל דין בענין טיפול וסילוק של חומרים מסוכנים ממקור מים, ולא לגרוע מהן."

ועדת הכלכלה (151)
04.08.97

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנה 9 אושרה.

רות רוטנברג:

תקנה 10 - ערשין

"העובר על הוראות מהוראות תקנות אלה, דינו - כאמור בסעיף 20בא לחוק המים."

זה אותו קנס שהזכרנו קודם.

תקנה 11 - תחילה

"תחילתן של תקנות אלה ששה חודשים מיום פרסומן." - כדי לתת אפשרות להיערך.

היו"ר אברהם יחזקאל:

תקנות 10 ו-11 אושרו.

תודה רבה לכם. הישיבה בעולה.

הישיבה בעולה בשעה 13:20